

Euskal liburugintza 1974

(I)

Urtero gertatzen den bezala, otsaila arte segituko dute urte honetako argitalpenek. Beraz, hemengo lerrokada hau ez da oso osoa.

Aurten, ezer berezirik, saiaera liburuekin batean, poesiakoak azaltzen dira gaiz eta muinez gure literaturaren goren mailan.

Hemen, lehenago esana dugun bezala, ez ditugu sartzan haurrentzako liburuxkak, irakaskuntzakoak eta liturgiakoak. Ba dakigu, hemen ere aurrerapen ederrik egin dela produzioaren aldetik; baina aparteko estatistika bat egin beharko litzateke. Guk, lehengo eritziari jarraituz, literaturaren ingurukoak jasotzeko asmoaz ari garenez, bide berari heltzen diogu.

Hemengo zerrenda honetan agertzen diren liburuen artean, hirutarik bi H-dunak dira, oraintsu norbaitek besterik esan badu ere. Produzio kontuan batasunaren aldekoak aurrera doaz: gai funtsezkoak erabiltzean, zer esanik ere ez; liburu garrantzizkoagoak eta gaiaren aldetik orokorrakoak idaztean, hurbiltzekorik ere ez. Hala ere, H-ren kontrakoak gerla bizian ari dira, beren arloa besteek aina landu beharrean.*

Euskaltzaindiak bide bat gomendatu zuen, bide bat markatzeko izan zituèn eskariei erantzunez; baina ez du inor behartzen, bide horri nahitaez jarraitzea. Nahi ez duena, bego berean; baina batasuneranzko bideari jarraitu nahi dionak, ba du nondik jo. Bestalde, idazle gazte-agoek berena dute etorkizuna; eta honek egiten du hil berrien eskelak guttiago izatea, normala den bezala. Eta kontu hau ez zen hauzi honetan aipatzekoa ere.

Gure lema: batasunean indarra.

Alderdi Komunistaren Manifestua, K. Marx, F. Engels. Porche, S. A. - Baiona.

Antso Garteiz (Sancho Garcés, A. Campión-en obratik moldatua), Jesus Maria Arrieta. Kimu, Gero. Bilbao.

Artegintza, artista, gizartea (espiralean gogoetaka), Edorta Kortadi. Gero. Bilbao.

Asekaitz, Martin Iturbe Balda (Olerkiak. Xabier Azurmendiren Maiteño-rekin batean). Colección Premios Literarios Ciudad de Irún. Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa. Donostia.

Bigarren poema liburua, Xabier Lete. Gero. Bilbao.

Ekonomiako lehen pausoak (lehen parte eta bigarren parte, bi tomatan), Maite Rungis (X. Amurizak euskaratua). Lur. Donostia.

Errioxa'ko San Millan euskal iturri, Latxaga. Edili. Donostia.

Eskutitzak, Aita Onaindia. Larrea-Amorebieta.

Etxahun koblakari. Etxahun Irurik huntü pastoralā zibe-rotarrez (euskara batuan ere emana, eta traduction française). Garcia Frères inprimategia. Angelu (Anglet).

Euskal kantak. Toki eta urte gabekoa. Gaurko kantariak erabiltzen dituzten kanta zahar eta kanta berrien esku liburua, 324 horrieldetakoak.

Euskal Literatura - II (XVIII. mendekoa) eta III (XIX. mendekoa), bi tomo, J. Erzibengoa eta P. Ezkiaga. Kimu, Gero. Bilbao.

Euskal Literatura. (III. Bi menderen artean, 1895-1920), S. Onaindia. Etor. Bilbao.

Euskara batua zertan den, Larresoro. Jakin. Arantzazu-Oinati.

Gudari. Soldadutzarako argibideak, Antonio Oyarzabal. Arrate-Eibar.

Hiru gizon bakarka, Bitoriano Gandiaga. Gero. Bilbao.

Idek eta Zabal (gogo-bihotzak), Ithurraldek eskualdun gazteri. «Herria» liburu-sailetik. Baiona.

Ipuiak, J. I. Zubizarreta, F. Sagarzazu, L. Haranburu, N. Al-day, M. Goenaga, J. M. Etxaburu. Colección Premios Literarios Ciudad de Irún. Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa. Donostia.

Kolonizatuaren ezagugarria, Albert Memmi (euskaratzaile, Larresoro). Jakin. Arantzazu-Oinati.

Kristau-jarrerak gaurko ekonomi egoeraren aurrean - Actitudes Cristianas ante la actual situación económica. Notas de la Comisión Episcopal de Apostolado Social. Donostia.

Las danzas del Corpus en Oñate (euskaraz eta erdaraz), Iñaki Zumalde. Edic. de la Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa. Donostia.

Lengo egunak gogoan, Uztapide. Auspoa. Tolosa.

Lur eta gizon, Euskal Herria, J. A. Arana, J. M. Barandiaran, R. Bozas-Urrutia, J. M. Eizaguirre, J. Intxausti, A. Irigoyen, P. Lafitte, J. I. Linazasoro, J. L. Lizundia, J. San Martin, J. M. Satrustegi, M. Ugalde eta L. Villedante. Jakin, Arantzazu-Oinati.

Maiteño, Xabier Azurmendi (Olerkiak. M. Iturberen Asekaitz-ekin batean). Colección Premios Literarios Ciudad de Irún. Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa. Donostia.

Marxen ondoko errebisionismoa. Rosa Luxemburg. Leninen bizitza, Gotzon Garate. Gero. Bilbao.

Marxismo eta nazional arazoa Euskal Herrian, P. Iztueta eta J. Apalategi. Editions Elkar. Irati saila. Baiona.

Naparroa'ko euskal-esaera zarrak, Intzar Damaso A., «Príncipe de Viana». Iruña.

Nere apurra, Balendin Enbeita. Auspoa. Tolosa.

Oiartzungo beste lau bertsolari, Antonio Zavala. Auspoa. Tolosa.

Olerkiak, Lauaxeta. Larrea-Amorebieta.

Robinson Crusoe, Daniel Defoe. (Bernardo Atxagak euskaratua. Inprimeriako huts bategatik X. Kintana jartzen da euskaratzaile, zeren lan honen zuzenketak eta orraztapenak hark egin baitzuten). Cinsa. Bilbao.

Santa Kruz apaiza, «Orixe». Gero. Bilbao.

Sei idazle plazara - I, Begiarmen. Jakin. Arantzazu-Oinati.

Zorion bidea, M. M. Zubiaga. Izarra. Usurbil.

Zuentzat (aurrentzako ipui ta irakurgaiak), Azpeitia'tar Julene. Sociedad Guipuzcoana de Ediciones y Publicaciones, S. A. - Donostia.

Juan SAN MARTIN

(2)

Aurtengo urte honetan ikastolarako sortu diren liburuen balantzea egiten badugu, ikastola ikastola denez gerotziko joriena dela aitortu beharrean gaude. Baina joritasun hau, dagoeneko sortu diren fruituetan baino areago datza, datozkeen urteei begira hartu diren erabakietan.

«Gipuzkoako Ikastolen Elkarte Batza» (GIE) eta IKER taldea izan dira, ikastola textugintzaren zuzia piztu dutenak.

IKER taldeak, textugintzarako bereziki eratu duen talde teknikoaren ahaleginez, **Saioka-1** izeneko material orokor eta globalizatua eskaini die ikastolei, EGBko lehen ikasturtearen premiei erantzuteko.

Zortzi pertsonatako taldearen eta irakasle eta guraso askoren laguntzari esker burutu den kreazio lan honek, hiru atal nagusi ditu: **Projektu eta gaien liburua**, 224 horrialde kolore guztitara, **Osagarri eta ariketen liburua**, 171 horrialde bi koloretara, eta **Ikaslearentzako gidaliburua**.

Jakin dugunez, salmenta ona ezezik, arrakasta handia ukan du liburua; eta, dagoeneko, II. ikasturterako liburua ezezik, III. erako ere prestatzen hasiak dira, GIEren eskabidez eta diru laguntzaz.

IKER talde honek beronek, **Txinpartak** sail berri bati ere hasera eman dio hiru titulurekin: **Zaldi hegalaria**, **Sindbad-en ibilerak** eta **Hiru anaian larrialdiak**. Irakurgai mailakatu batzuk haurren eskutan jartzea du helburu sail berri honek.

Eskolaurreako, berriz, **Ikus-Ikas** deritzan liburuska prestatu du. 78 horrialde ditu, eta kolore guztitara dator. Irakurtzen hasten diren haurrentzat laguntza bat eta eskolaurrean hiztegia finkatzeko bide bat izan nahi luke.

Txinpartak sail berria eta **Ikus-Ikas** X. Mendigurenen ardurapean eginak dira.

GIEk, bere aldetik, textugintzari bultzada bat eman nahirik, 2., 3., 4. eta 5. ikasturtearako **textuak** euskaratzeari ekin dio. Horretarako, **Santillana** eta **Casals** erdal editorialen gizarte, natur eta matematika arloetarako **textuliburuak** aukeratu eta itzuli ditu.

Gipuzkoako irakasle talde batek burutu du itzulketa lana, eta Euskaltzaindiak eman dio azken orraztua.

Itzulpen hauen lehen atalak multikopistaz argitaratu eta ikastoletara zabalduak izan dira.

Esan beharrik ez, Gipuzkoako Federazioak egin duen ahalegina izugarria izan dela, egin duen diru inbestipena 3 milioi pezetakoa izan baita.

Dakigunez, lehen matematika liburua inprentaturik dago, eta datorren urtarrilean emango da argitara.

CINSA argitaldaria eta Irakasleen Elkarte ere aurrera doaz, haurrentzako irakurgai errazak argitaratuz. Dagoeneko aski ezagunak dira, Tomas Elortzaren ardurapean agertu diren 12 liburuxkak. Hiru mailatan sailkaturik datoz: **Kukurruku** sorta 6-7 urtetakoentzat, **Txantxangorri** sorta 7-8-9 urtetakoentzat, eta **Gaiak** 7-8-9 urtetakoentzat. Liburuxka hau guztiok euskara xamurrez idatziak eta artista handi eta txikien marrazkiz horniturik datoz.

Ikastolako azken ikasturteetako haurrei dagokienez, ia erabateko hutsunea nabarmentzen da. Egoera premiatsu honi nolabait aurpegi eman nahirik, CINSA editorialak sail berri bat plazaratu du, eta **Robinson Crusoe** liburuarekin eman dio hasera bildumari. Jakin dugunez, **Heidi** titulua inprentaturik dago, eta Salgari-ren elaberriren bat ere euskaratzailearen eskutan bide dago.

Maila honetan bertan, GEROk ere aurrera darama bere **Kimu** saila beste hiru titulurekin: **Hego haizearen ipuinak** (Lurdes Iriondo), **Euskal Literatura-II** (J. Erzibengoa eta P. Ezkiaga) eta **Antso Gartzreiz** (J. M. Arrieta). Dakigunez, **Euskal Literatura-III** ere laster agertzekoa da, bai eta beste zenbait titulu interesgarri ere.

La Galera-CINSA editorialek, **Eguneroko Gauzak** hain arrakasta handikoa izan zelarik, lehen liburukiaren berrinprimatzeari eta bigarrenaren argitaratzeari ekin diote. Itzulpena X. Mendigurenek egin da, eta, urte berritarako, eskuartean izango dugulakoan gaude.

Azkenik, euskara batuaz ez datozen liburuei bagagozkie, A. Ferminek eskolaurreako prestatu duen materiala aipatu beharrean gaude. **Euskeraz egin** izenpean, 3-6 urte bitarteko haurrentzat fitxak eta berauen erabilpiderako lau gidaliburu agertu dira. Jakin dugunez, material hauen inguruan zenbait gorabehera sortu bide da, eta zabalkunde handiegirik ez du ezagutu, antza.

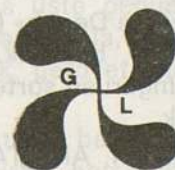
Bestalde, **Kosmos 3**, Anaya editorialaren gizarte eta izadi arloetako liburuaren euskarapena ere aipagarri da. Presentakera dotorea da; baina, zenbait pasartetan, euskaratzaileen garbizalekeriak kalte egin dio zientzi hiztegiak nahitaezko duen zehaztasunari.

Xabier MENDIGUREN

GALERIA DEL LIBRO

José Angel de Zaballa

Liburudenda
Euskal liburuak

EUSKAL LIBURU AZOKA

EUSKARAZ EGITEN DA

Ercilla, 35 - Tel. 43 83 99 - B I L B O - 1 1